

dövas**tidning**

6:2014

Hur går det
för Miska?

SCENHÖST:

Bröderna Marx & Hamlet

Tillgänglighetskoll
på SVT och TV4 Play

Döva och hörselskadade tv-tittare utestängs

På valdagen befann jag mig i Schweiz. Jag ville förstås följa det svenska valet. Enligt SVT Play skulle den teckenspråkstolkade valvakan kunna ses i hela världen. Och enligt TV4 Play kunde man endast kolla på den teckenspråkstolkade valvakan i Sverige. Detta trots att den valvaka, som inte tolkades till teckenspråk, var öppen för alla TV4 Play-tittare utanför landet. Vid 20-tiden när SVT:s tolkade valvaka väl började fann jag att den var blockerad. Jag blev konfunderad – den icke tolkade sändningen gick däremot bra att ta del av i SVT Play.

Jag skrev därför på Facebook och frågade om det var likadant för andra. Snabbt fick jag svar från engagerade personer. Det är det underbara med Facebook. Två svenskar bosatta i USA upplevde samma sak. Den ena tipsade om att TV4:s tolkade valvaka inte var stängd för tittare i utlandet. Jag gick istället över till den. Helt riktigt kunde man se den trots att den skulle varit blockerad.

Jag frågade SVT Nyhetstecken på Facebook om den tolkade valvakan. De svarade att den inte var öppen för tittare utanför Sverige. Men att man kunde se den i efterhand. Ett svar i all välmening, men snälla, vem vill se en valvaka dagen efter?

TV4 bekräftade för DT efteråt att informationen om att den tolkade valvakan var blockerad var felaktig. Alltså hade både SVT och TV4 kommit med fel information. Illa för två stora medieaktörer.

En annan sak som vi lade märke till var att SVT:s och TV4:s valprogram som direkttextades i linjär tv lades ut i otexad version i Play. Detta medan de teckenspråkstolkade programmen fanns kvar i Play efter att de sänts.

Det är ett allvarligt demokratiproblem att döva och hörselskadade tittare inte har samma tillgång till Play som hörande.

Vi på Dövas Tidning har därför tillgänglighetskollat SVT:s och TV4:s direkttextade sändningar i deras playtjänster i den här papperstidningen. Tillgänglighetskollen av deras teckenspråkstolkade program i Play finns att läsa på:

dovastidning.se.

Trevlig höstläsning!

NICLAS MARTINSSON
ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Gullan 104 år. Gunhild "Gullan" Rylander, bosatt i Falköping, som DT träffade 2010, fyllde 104 år den 3 september. Vid födelsedagen hade hon alltså levt i hela 37 986 dagar. Vid DT:s besök 2010 fick hon frågan om hur det kändes att fylla 100 år. – Tiden går så fort! sa hon. Jo, vi tackar. Grattis Gullan!

Liljeholmshallarna. Från och med 1 december 2014 fram till 30 november 2017 ska Hephata på uppdrag av Stockholms stads idrottsförvaltning sköta driften av Liljeholmshallarna i Stockholm. Ett unikt och prestigefyllt uppdrag även för övriga idrottsföreningar, då det offentliga allt som oftast brukar sköta driften. Grattis och lycka till, IK Hephata!

Hotade teckenspråk. Ett brittiskt universitet har gjort en kartläggning som visar att femton teckenspråk i världen anses som hotade. Två av dem är danskt och finlandssvenskt teckenspråk. Det förstnämnda betraktas som sårbart och det sistnämnda som allvarligt hotat. Gruppen döva finlandssvenskar blir allt mindre i Finland. Sorgligt att se att deras språk ligger i farozonen. Vi hoppas att de åtgärder som nu vidtas i Finland gör att språket lever vidare. Och att det danska teckenspråket blir mindre sårbart efter att det i maj i år blivit erkänt.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 6/2014

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: Nr 7: 24 okt
Nr 8: 28 nov

Utgivning: 13 nov
18 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se
Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson

0738 333 060 (sms/3G)
niclas.martinsson@dovastidning.se

Redaktör dovastidning.se:
Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)
tomas.lagergren@dovastidning.se

Form: Annalena Sandgren, Formligen.se
Omslag: Foto Niclas Martinsson

Facebook: facebook.com/dovastidning **Twitter:** @DovasTidning

PRENUMERATION:

prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år
Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

ANNONSER:

Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Oktober, 2014
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

I KORTHET

4

AKTUELLT:
HEPHATA TAR ÖVER

6

SIGNERAT:
PETRA ÖRLEGÅRD

8

VALRESULTATET

9

FEM FRÅGOR:
MIMOUNT TEBIBEL

11

KULTURHÖST:
TEATER OCH FOTO

12

MISKA &
HEDVIG

14

KLOTTER UPPÅT
VÄGGARNA

17

NORMKRITIK
PÅ DÖVAS DAG

18

FÖRBUNDS-
NYTT

20

FÖRBUNDS-
NYTT

22

INSÄNDARE

24

FOTO: G. DELLA MORTE PÅLSTAM

Estelle lär sig teckenspråk

● Idrottsklubben Hephata hade ett tält på Idrottens dag i Hagaparken den 3 september. De lärde ut teckenspråk till förbipasserande. Prinsessan Estelle och hennes mamma, kronprinsessan Victoria, var två av dem som kom till tättet. Minstingen fick lära sig att bokstavera sitt namn. Även hans pappa, prins Daniel, fick prova på att bokstavera sitt namn. "Ja, det här gick ju inte så fort", sade han skämtsamt, enligt Svenska Dövdrottsförbundets webbupplaga. Idrottens dag är till för barn och ungdomar som får prova på olika sporter.

FOTO: TOMAS LAGERGREN

Sveriges äldsta fyllde 104 år

● Gunhild "Gullan" Rylander från Kinnarp är förmodligen Sveriges äldsta levande döva person. Den 3 september fyllde hon 104 år. För Falköpings tidning berättade hon att hon hade svårt att förstå att hon hade fyllt 104. Hennes positiva sinnelag och förmåga att glädjas är med all säkerhet en viktig ingrediens för ett långt och bra liv, enligt tidningen. Hon fick fira sin stora dag tillsammans med familjen i äldreboendet Frökindsgården. Kaffe och prinsesstårta blev serverat. DT träffade henne när hon fyllde ett helt sekel. Läs intervjun på: dovastidning.se

VMA skickas också som SMS

● Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) ska levereras inte bara via radio utan också som sms till mobilen. Skogsbranden i Västmanland i somras var den första större katastrofen då varnings-sms skickades ut i ett område utan att det varit ett test. Senare i höst ska varnings-sms kunna skickas ut över hela Sverige. Men dessa sms skickas bara till de mobiler som är registrerade i ett visst område – det går inte att nå fram till alla mobiler i området. "Nej, för det krävs det en lagändring. Vi har skrivit till regeringen om detta för ett år sedan men inte hört något sedan dess", säger Anders Klarström, presstalesman på SOS Alarm som ansvarar för tjänsten till Computer Sweden. Det innebär att du som råkar vara på besök i området inte automatiskt får SMS när varningen skickas ut.

Heltextad svensk bio i höst

● Döva och hörselskadade är inte bortskämda med att kunna gå på bio när de vill. När de önskar se en svenskproducerad film hänvisas de till särskilda visningar, ofta på sämre tider. Nu visas för första gången, såvitt SF Bio vet, två svenska filmer som är heltextade hos dem: Turist och Tusen bitar. "De visas med svensk text primärt för det finns scener och delar av filmerna med andra språk än svenska", säger Per Mårtensson, programchef vid SF Bio. Det är distributören Tri Art som har valt att texta hela filmen. Tidigare har distributörer valt att bara texta repliker när de är på andra språk. Om förändringen innebär att filmer med textad svenska i framtiden erbjuds vid samtliga visningar på SF Bio vågar programchefen inte sja om. Enligt honom kommer de inte att invända om en distributör vill texta hela filmen.

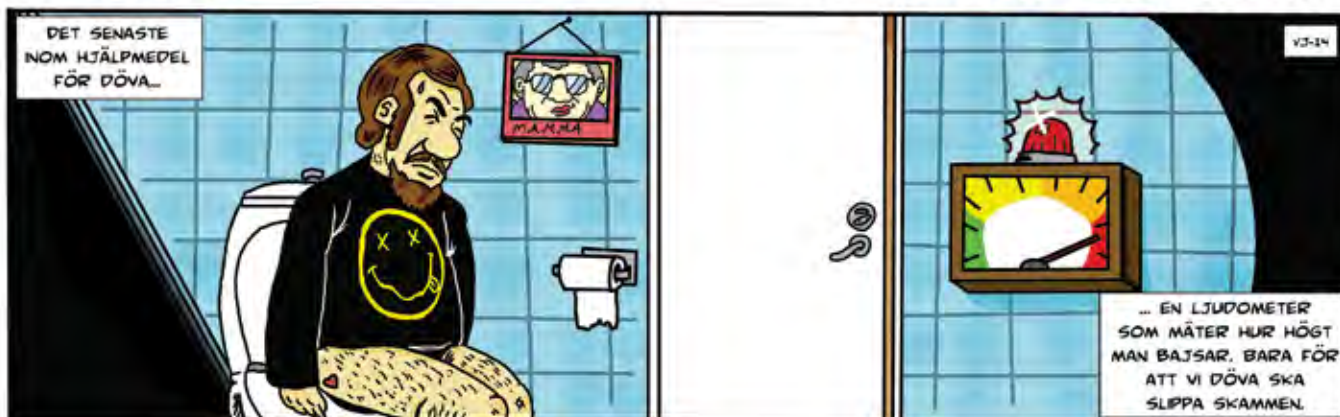
Hotade teckenspråk i världen

● 15 teckenspråk i världen anses som hotade enligt en kartläggning som ett brittiskt universitet gjort. Ett av dem är det finlandssvenska teckenspråket som bara har ca 300 användare och därför ses som hotat. Ett annat är det danska teckenspråket som betraktas som sårbart. "Dansk teckenspråk är hotat eftersom dövfödda barn i dag inte lär sig det språket. Det betyder att färre och färre använder språket och det inte längre blir överfört från generation till generation", säger Birgitte Oppermann, kommunikationsansvarig hos det danska dövförbundet DDL. Hon understryker att kartläggningen gjordes innan det danska teckenspråket i maj i år erkändes av folkettinget. "Det kanske förändrar bilden lite", säger hon. Undersökningen gjordes mellan 2011 och 2013 med utgångspunkt i Unescos kartläggning av hotade språk. Fyra olika kategorier finns: akut hotat, allvarligt hotat, definitivt hotat och sårbart. Andra hotade teckenspråk är bland annat brasilianskt och nyzeeländskt teckenspråk.

199

Den här text-tv-sidan är en av de mest uppskattade hos döva och hörselskadade tittare – med den kan man få ett tv-program textat. Även de kortfattade nyheterna är omtyckta, särskilt på tiden när internet inte fanns. Text-tv som medium fyllde 35 år i mars i Sverige. Brittiska BBC införde det i september 1974 – för 40 år sedan. De var först med det i världen. Målgruppen var i första hand tittare med hörselnedsättning. Men text-tv har också kommit att användas flitigt av andra.

DÖVHETEN

Otillgänglig TV utesluter tittare

Otillgänglig tv uteslöt väljare att följa valet. Döva, hörselskadade och andra som behöver eller vill följa textade livesända program blev hänvisade till traditionell tablålagd tv. De kunde alltså inte se dem i Play.

Direkttextade program finns inte i dag i Play-tjänsterna. Och när en sändning som sänts live i linjär tv sedan ligger kvar efteråt på SVT Play eller i TV4 Play följer inte textremsan med.

DT har kollat med både SVT och TV4 om varför det ser ut som det gör i dag.

Varför kan man inte lösa så att man kan se tv på samma sätt i en dator, padda eller mobil?

– En del program har vi sänt med direkttextning även på Play, men då sker det i form av en dubbelpublicering så att det finns både en sändning med och en utan textning. Detta är rätt bökigt tekniskt, vilket är anledningen till att det inte sker rutinmässigt, säger Magnus Rönnlid, chef på SVT Undertext.

Genom honom fick DT en kommentar av SVTi som är en enhet inom SVT som utvecklar bolagets digitala tjänster. De har bland annat varit med och tagit fram SVT Play:

”Vi har bett tillverkaren av våra streamingservrar för direkt-sändningar att utveckla stöd för att skicka med text-tv-texten i liveströmmen. Eftersom text-tv inte finns i videoströmmar på internet måste texten läsas ut och omvandlas till ett format som fungerar på internet. Texten ska sedan hållas i synk med videon genom hela distributionsnätverket. Det är många tekniska lösningar som ska på plats så det kommer att dröja innan det fungerar men vi kommer förmodligen att få till valbar text på våra livesändningar i framtiden.”

TV4:s programplanerare Susanne Hilding:

– Textfilerna sparas inte ned i dagens tekniska lösning, de måste i så fall bearbetas om för att passa mot den färdiga video-filen. Vi har valt att inte efterbearbeta eftersom det är inaktuellt när filen blir klar.

Sådana svar har fått döv- och hörselorganisationer som Hörselskadades riksförbund (HRF) att tröttna. De riktar stark kritik till de stora mediebolagen.

Det tar för lång tid, menar Jan Peter Strömgren, ordförande i HRF.

– Under årens lopp har vi fått höra liknande förklaringar till leda: att det finns “tekniska hinder” för textning och att det jobbas på att undanröja dessa hinder. I själva verket är problemet oftast inte att de tekniska hindren är så väldigt komplicerade, utan att tv-bolag och leverantörer av webb-tv-tjänster prioriterar textning lågt och inte är villiga till att lägga ner den tid och de pengar som krävs för att öka textningen. Till exempel valde SVT att börja lägga ut en “spegling” av sina kanalers sändningar (de som sänds linjärt reds anm) på webben innan de hade löst hur de skulle kunna erbjuda textningen. Det borde vara självklart att inte börja erbjuda nya tv-tjänster utan att först ha ordnat textningen, lika självklart som att ha ljud på sändningarna. Att betrakta textning som ett “extra, valfritt tillbehör”, istället för en grundläggande förutsättning, är en inskränkt attityd som vi är hjärtinnerligt trötta på, säger han.

Därför gläds de åt att regeringen gett Post- och telestyrelsen (PTS) uppdrag att genomföra ett pilotprojekt för direkttextning genom ett tal-till-text-system, något de drivit länge. Sverige ligger nämligen långt efter länder som Storbritannien och USA när det gäller textning i rutan. De har betydligt bättre direkttextning än Sverige tack vare sin tal-till-text-omvandling.

De textar just därför fler program än här i Sverige.

– Det skulle innebära att viktigt genombrott. Men det kommer att ta tid innan det finns ett välfungerande tal-till-text-system. Och när det äntligen kommer finns det inga garantier för att det används i den utsträckning som vore rimligt. Det är därför HRF:s uppfattning att enda sättet att få en markant ökning av textningen i samtliga medier – inte minst på webben – är lagstiftning och skarpare krav från samhället. Bara så kan textning bli en självklarhet, säger Jan Peter Strömgren.

TEXT: TOMAS LAGERGREN NICLAS MARTINSSON

DT-knappen DT tillgänglighetskollar SVT:s och TV4 Plays teckenspråkstolkade program – läs mer på dovastidning.se

IK Hephata tar över Liljeholmshallarna

Nu är det klart: Från och med 1 december 2014 fram till 30 november 2017 ska Hephata på uppdrag av Stockholms stads idrottsförvaltning sköta driften av Liljeholmshallarna.

Avtalet är värt 3,3 miljoner kronor per år. Om det går bra kan klubbens driftsansvar förlängas till mars 2019. Idag utövas bland annat basket, boule, handboll och innebandy i Liljeholmshallarna. Förutom tre hallar för bollspel finns även flera motionsrum. Driftansvaret som Hephata åtagit sig innebär ansvar för drift, underhåll och tillsyn av hallarna. Och se till att de föreningar som använder hallarna ska kunna utföra sina aktiviteter där.

Det är första gången i svensk dövidrottshistoria som en dövidrottsförening får driftansvar för en idrottsanläggning. Det är även unikt även för idrottsklubbar i allmänhet. Det offentliga (som Stockholms stad i detta fall) brukar annars sköta driften av våra idrottshallar.

DT har träffat Sven-Emil Karmgård, IK Hephatas idrottskonsulent som var med när det historiska avtalet skrevs under.

Grattis, hur känns det?

– Roligt och utmanande. Det är första gången en dövidrottsklubb får ett sådant uppdrag. Vi känner en viss press på att visa att vi döva kan ta ett sådant ansvar.

Hur ska driften organiseras?

– Conny Bååth blir verksamhetsansvarig. (Han har tidigare varit anläggningschef bland annat i Visättra Sportcenter och för hela Huddinge kommun. För dövidrottsintresserade är han känd som förbundskapten för herrlandslaget i fotboll för

Sven-Emil Karmgård är IK Hephatas idrottskonsulent.

döva och för IK Hephatas fotbollsherrar som just vunnit div 6. (Reds.anm.). Vi vill se till att de som står utanför arbetsmarknaden får chansen att få jobba här. Men först ska vi se hur den nuvarande personalen vill göra, om de vill följa med i flytten eller inte. Vi vill förstås gärna ha döva i personalen. Men vi vill ha en bra blandning.

Mångfald = en bra arbetsplats. Ungefär sex personer kommer att jobba här och sköta hallarna.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Ny svensk EUD-medarbetare

● European Union of the Deaf har anställt en ny så kallad policy officer (ung ombudsman). Hon heter Petra Söderqvist och efterträder Annika Pabsch från Tyskland. "Jag brinner för frågor som berör människors lika värde och mänskliga rättigheter", säger hon om sitt nya jobb till DT. Hon kommer närmast från konsulenttjänsten på Jämtlands och Västernorrlands läns Europakontor i Bryssel. Där har hon bl.a. ansvarat för den externa kommunikationen och bevakat energifrågor. "Jag hoppas kunna bidra med min erfarenhet av politik och påverkansarbete i EU", säger hon som har vuxit upp med en döv kusin. De står varandra nära. "Jag har inget egentligt minne av att jag har lärt mig teckenspråk, jag minns bara att jag alltid kunnat det" berättar hon.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Drömmen om en teckenspråkig nyhetsuppläsare

Premiären av Bröderna Marx, Tyst Teaters pjäs, nalkas. Den går först ut i Jönköping den 11 oktober. Det är en föreställning jag absolut inte kan missa. Jag har själv aldrig sett Bröderna Marx på TV men sett några snuttar här och där och av det lilla jag sett har jag alltid garvat åt. Så jag har stora förhoppningar om att få flera skrattanfall under föreställningen.

Under stumfilmseran var det vanligt med enkel humor och en massa slapsticks – alltså en typ av komik där fysiska händelseförlopp och våldshandlingar beskrivs på ett överdrivet sätt – som gjorde att man alltid bjöds på en riktig skrattfest. Charlie Chaplin, Buster Keaton samt Helan & Halvan är några exempel på detta. Sådana filmer kan ses och förstås både av döva och hörande utan att mycket av budskapet går förlorat. Det finns en annan film jag älskade som tonåring – en brittisk rulle från 1967 som heter The Plank. Det var en mycket simpel story utan mycket dialog men med en massa slapsticks, ansiktsuttryck och gester. Idag bjuds vi inte så ofta på sådana filmer och teaterföreställningar. Det är tråkigt. På så sätt utestängs döva från det mesta kulturutbudet.

Visste du till exempel att det fanns döva skådespelare under stumfilmseran? Några av Charlie Chaplins filmer hade med Granville Redmond, en döv amerikansk konstnär, i en av rollerna. Han spelade till och med hörande! När ljudfilmen sedan kom för att ta över hela filmindustrin så kunde döva inte få skådespelarjobb för att det inte fanns jobb som passade dem. Det är något som även diskuteras idag – dövas möjligheter att göra karriär inom teater- eller filmvärlden. Döva är ofta

begränsade till att endast syssla med teckenspråkig kultur. Joakim Hagelin-Adeby sa en bra sak i TV-programmet Eriks moralkompass: Om döva ska kunna jobba som skådespelare i en hörande teateruppsättning måste efterfrågan på döva skådespelare finnas för att de extra tolkkostnaderna ska vara motiverade. Därför vore det bra om döva kunde stötta dem genom att köpa biljetter och titta på deras föreställningar. Då kan man se att döva faktiskt är intresserade av allmänna teateruppsättningar – inte bara teckenspråkiga pjäser.

Samma sak kan sägas om döva i TV-serier och filmer – till exempel serien Switched at Birth blev en riktig succé bland både döva och hörande i USA. Just nu spelas en fjärde säsong in. Det är alltså inte omöjligt att blanda döva och hörande i en produktion. Alla behöver inte kunna teckenspråk. Allt behöver inte heller bara kretsa kring dövhet och teckenspråk – som det normalt blir (utifrån hörandes perspektiv) med döva i några av rollerna. Min dröm är att få se en teckenspråkig nyhetsuppläsare i exempelvis Rapport, inte bara genom Nyhetstecken, och en teckenspråkig programledare i Fångarna på fortet. Om det blir verklighet? Den som väntar på något gott väntar aldrig för länge, brukar det ju sägas. Men innan det blir ett faktum finns Bröderna Marx. Missa inte den!

Petra Örlegård pluggar Media Management på Linnéuniversitetet i Kalmar. När hon inte studerar tränar hon löpning och jobbar som vikarierande stiftkonsulent i Växjö Stift.

ORDET:

[Funkkofobi]

Ett nymyntat begrepp som på sistone vunnit allt mer terräng särskilt i sociala medier som Instagram och Twitter. Funkkofobi är fördomar, utestängande och särbehandling av och om personer med funktionsnedsättning.

Partiutfrågning från Dövas hus i Stockholm

Se DT:s partiutfrågning i efterhand på webben

Den 11 september anordnade Dövas Tidning en partiutfrågning på Dövas hus i Stockholm. Alla åtta riksdagspartier och även Feministiskt initiativ var på plats. Vi frågade bland annat vad de tyckte om följande:

– Bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering i den utökade diskrimineringslag som träder i kraft den första januari nästa år. Men företag som säljer varor och tjänster och som har färre än tio anställda omfattas inte av diskrimineringsförbudet.

– Silva Belghiti från Finland jobbar som skådespelare på Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm. Finland står för hennes tolkkostnader då Sverige bara kan betala ett fåtal tolktimmar.

– Inte en självklarhet att äldre döva får flytta till ett teckenspråkigt äldreboende i en annan kommun.

– Döva och hörselskadade elever som går integrerat har inte alltid rätt till teckenspråklärare och logoped med mera.

Partiutfrågningen kan ses i sin helhet på dovastidning.se.

(Vi beklagar att den livesända partiutfrågningen inte fungerade. Det berodde på att bredbandsuppkopplingen var otillräcklig.)

DÖVFI
FILM
FESTIVAL
2014

FIRAR 15 ÅR!

26-29 NOV

DOVFILMFESTIVAL.SE

TILL
ZITA
BIO
VÄLKOMMEN

Hallå...

... Anna Stenson (mp), som blivit invald i kommunfullmäktige i Lidingö kommun

Grattis till kommunfullmäktigeplatsen! Hur känns det?

– Tack! Det är blandade känslor. På Lidingö ökade miljöpartiet något och behöll våra tidigare 4 mandat och flera av oss toppkandidater fick många kryss. Tack så hemskt mycket för mina 67 personkryss på Lidingö! Det känns hedrande att så många tycker att jag gör ett bra jobb i kommunpolitiken på Lidingö. Tyvärr känner jag också sorg efter detta val då 13 % av Sveriges befolkning sympatiserar med åsikter som handlar om att människor är olika värda. Sverigedemokraterna har tidigare gått ut med att de inte driver frågor om tillgänglighet. "Det är inte vårt område" har de tidigare svarat när representanter från olika förbund frågat ut dem i Almedalen. Tyvärr blir följderna av detta även att det drabbar gruppen funktionsnedsatta och även om jag som döv inte räknar mig som funktionsnedsatt utan bara teckenspråkig så drabbar synen på att människor är olika mycket värda oss alla.

Vad är det du vill göra för Lidingö kommun där du är vald?

– På Lidingö är det främst tre områden jag fokuserar på (även om jag bryr mig om en hel massa saker): Natur och miljöfrågor, biologisk mångfald och tillgänglighet. Och jag vill ha en varmare politik och inte ett varmare klimat. Jag vill påverka synen på naturen, miljön och klimatet och alla arters lika värde så att det blir självklart i alla planer vare sig man pratar om att bygga ett hus eller fundera på var ett badhus ska ligga.

Vidare vill jag att synen på alla människors lika rättigheter och lika värde ska präglade allt vi gör på Lidingö. Det ska vara tillgängligt, varmt och välkomnande att bo här, för alla.

TEXT: TOMAS LAGERGREN FOTO: ESTEBAN CAPRA

Så gick det för de andra kandidaterna:

- Piakerstin Silverdal (KD) fick 23 röster och kom inte in i landstingsfullmäktige i Gävleborgs län.
- Moderaterna Ola Lundström och Joakim Hagelin-Adeby valdes inte in i landstingsfullmäktige i Stockholms län. De fick 59 resp. 64 röster.
- Socialdemokraterna Lasse S. Lorentzon (37 röster) och Henrika Majer-Lorentzon (64) kom inte heller in i Örebro kommun resp. landstinget.
- Jenny Schöldt (V) i Tomelilla kommun fick tre röster och valdes inte in. Därmed är Anna Stenson (MP) den enda döva invalda politikern i Sverige (så vitt vi vet).

Vad tycker du om riksdagsvalresultatet?

JONAS BODENÄS, 37, LÄRARE, MALMÖ

– Min första reaktion var att det var negativt att Sverigedemokraterna (SD) hade ökat stort. Samtidigt måste man respektera demokratin. Jag hoppades att de rödgröna partierna skulle få egen majoritet. Synd att SD är vågmästare.

THYRA LINDSTRÖM, 70 ÅR HÄRNÖSAND, PENSIONERAD TECKENSPRÅKSKONSULENT

– Skrämmande med SD:s stora ökning. Jag, som är född i Örn-sköldsvik, tror på Löfven som statsminister. Han är ju före detta Ö-viksbo, folklig och har fötterna på jorden. Han vet vad det innebär att vara arbetare.

MUHAMED KALJANAC, 26, MALMÖ, CAFÉBITRÄDE OCH POLITISKT AKTIV I SOCIALDEMOKRATERNA

– Inte bra att SD fick 13%. Varför röstade väljarna inte på oss eller något av allianspartierna? Man ska ju inte göra skillnad på människor. Jag tycker att S, MP och V måste ena sig och samarbeta med alliansen för att utestänga SD.

SUSANNE NILSSON, 51, HÄSSLEHOLM, TECKENSPRÅKSLÄRARE

– Jag är lite orolig för att det är oklart om det blir en stark eller svag regering. SD:s framsteg är också oroande. Och det är bekymmersamt att se hur många som är arga på SD. Det hjälper inte att vara arg – det är bättre att ha dialog och försöka förstå dem som röstade på SD.

Förmånliga försäkringar med unika fördelar

Sveriges Dövas Riksförbund är en del av UNIK Försäkring. Det innebär att du som medlem kan teckna trygga försäkringar för b.l.a. din bil, ditt boende och olycksfall - för dig och dina familjemedlemmar.

Här ser du några av våra unika fördelar.

»LSS-ärenden

Juristhjälp vid överklagan av LSS-ärenden ingår i vår hemförsäkring.

»Hjälpmedel

Låg självrisk på hjälpmedel för syn- eller hörsselfel i hemförsäkringen.

» Generösa rabatter

Teckna flera försäkringar hos oss och få upp till 20% rabatt.

»Unik service

Vi har inga knappval och du får svar inom 15 sek. när du ringer.

»Anpassad bil

Försäkring av hela bilen utan premiepåslag för anpassad bil.

»Hemextra

En extra bra hemförsäkring för dig som tillhör personkretsen LSS eller SOL.

010-490 09 91

info@unikforsakring.se • www.unikforsakring.se

UNIK[®]
FÖRSÄKRING

i samarbete med

5 FRÅGOR:

Mimount Tebibel, ledare för SDF:s nya projekt "Tredubbelt utsatt"

Stockholms Dövas Förenings projekt går under arbetsnamnet "Tredubbelt utsatt". Vad betyder "tredubbelt utsatt"?

– Döva kvinnor med invandrarbakgrund är tredubbelt utsatta just för att de är döva, kvinnor och har invandrarbakgrund.

Du är den som leder "Tredubbelt utsatt"-projektet. Hur kom det sig att du ville ha det jobbet?

– När jag såg annonsen om att Stockholms Dövas Förening (SDF) sökte en projektledare till "Tredubbelt utsatt"-projektet blev jag glad. Döva invandrarkvinnor behövde verkligen ett sådant projekt. Privat hade jag hjälpt många av dem med att lösa olika problem. Jag försökte bistå dem så gott jag kunde. Men det var inte alltid lätt. Jag tänkte att om jag fick jobbet så skulle det bli lättare att som projektledare hjälpa dem än som privatperson.

Kan du ge konkreta exempel på hur tredubbelt utsatta döva invandrarkvinnor kan vara?

– En del döva invandrarkvinnor fick lära sig i sina hemländer att de inte kunde göra si och så just för att de var döva och kvinnor. Männerna skulle ta en större plats i samhället. När de sedan av olika anledningar flyttade till Sverige tog de med inställningen att kvinnor skulle vara tillbakadragna. I dag är många döva invandrarkvinnor rädda för att komma ut och träffa folk. Deras kunskaper i svenskt teckenspråk är begränsade. När de övar på att teckna med någon som kan teckna flytande och

denne har dåligt tålamod och inte orkar avläsa så ger de upp för fort. Ett annat exempel är att många döva kvinnor med invandrarbakgrund utsätts för misshandel i hemmet. De vet inte alltid om att det är olagligt.

Vad går projektet ut på?

– Vi vänder oss inte bara till döva invandrarkvinnor utan också deras familjer och barn. En kartläggning kommer att göras där vi bland annat tar reda på vad de hittills har fått för hjälp och stöd av olika samhällsinstanser så att vi kan se vilka områden som behöver förbättras. Och vi kollar också hur de upplever sig bli bemötta av till exempel Dövteamet, Migrationsverket och Stockholms Dövas Förening. Vi tar sedan kontakt med berörda organisationer och ser hur de kan bli bättre på att nå ut till dem.

Vad hoppas du att det treåriga projektet leder till?

– Jag hoppas att döva invandrarkvinnors självförtroende stärks och de vågar komma ut i samhället mera än tidigare. De kan t.ex. ta del av Stockholms Dövas Förenings aktiviteter, bli medlemmar i Stockholms Dövas Kvinnoförening och gå och se Riksteaterns Tyst Teater. Döva invandrarkvinnor ska bli stolta och medvetna individer som vågar säga vad de tycker. De ska känna till vilka rättigheter kvinnor har.

Läs mer om projektet på Stockholms Dövas Förenings sajt: stockholmsdf.se

Tvåspråkig Hamlet i modern tappning

Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm bjuder i höst på en modern tolkning av Shakespearepjäsen Hamlet. Hamlet spelas nämligen av en kvinna och Ofelia av en döv. Och föreställningen är tvåspråkig – tal och teckenspråk.

Hamlet brukar sägas vara pjäsernas pjäs. William Shakespeare ska ha satt upp den någon gång mellan 1599 och 1602. Sedan dess har den spelats ett otal gånger världen över och i en rad olika skepnader. I år firas 450-årsjubileet av hans födelse.

I höst görs ännu en ny tolkning – den här gången av Kulturhuset Stadsteaterns barn- och ungdomsscenen i Skärholmen utanför Stockholm.

En av rollerna i föreställningen är Ofelia; hon som blir kär i Hamlet och flippar ut på slutet för att han förnekar henne.

Regissören Pontus Stenshäll har valt att låta Silva Belghiti, nyutexaminerad döv skådespelare från Stockholms dramatiska högskola, gestalta Ofelia i en annorlunda tappning. Hon har repliker på teckenspråk och när de andra pratar "låtsas" hon höra. Och alla "kan" hennes teckenspråk. Så helt stum är hon inte.

Hamlet spelas brukligt av en man. Men inte i Skärholmen. Skådespelaren Liv Mjönes är den som visualiserar honom. Pjäsen handlar om en ung och förvirrad huvudperson – Hamlet – som är övertygad om att pappan blivit mördad av sin bror. Istället för att låta polisen utreda mordet struntar han i lagen och tar saken i egna händer för att hämnas.

– För mig handlar Hamlet om hämnd, hat och heder, säger Pontus Stenshäll.

– Dagens samhälle är ännu patriarkalt i vilket kvinnor är förtryckta. Kvinnor utsätts för misshandel och hedersrelaterat våld med mera. Om en man spelar Hamlet tar vi inte till oss det budskap som pjäsen förmedlar lika mycket som när kvinnan spelar. Budskapet blir alltså tydligare om kvinnan spelar Hamlet, tycker Liv Mjönes.

Men i pjäsen är Hamlets kön inte det intressanta. Och han benämns varken som en man eller kvinna utan just bara som Hamlet. Och alla "han" i manuset är utrensade.

Tillbaka till Ofelia. Under en scen kommer hon att oväntat börja använda rösten. Hon sjunger. Silva Belghiti, som först varit lite motvillig att göra det för att hon är döv och till vardags använder uteslutande bara teckenspråk, börjar nu vänja sig vid att sjunga.

– När Ofelia som är stark utåt men svag på insidan flippar ut använder hon rösten. Det blir en sådan stark scennärvaro, säger hon.

Vad sjunger du då?

– Typ aaaaaoaaaa, säger hon och ler.

Silva Belghiti spelar inte bara Ofelia utan också präst.

Hamlet är på både tal och teckenspråk. Johanna Hovergren tecknar alla repliker som framförs på tal på en projektorvägg. Kulturhuset Stadsteatern gör inte stor sak av att de har med en döv skådespelare och att pjäsen är tvåspråkig. I pjäsens beskrivning står det bara att den teckenspråkstolkas, inget om att Silva Belghiti är döv.

– Det känns fel om vi marknadsför att hon är döv. Det är ungefär som om vi säger att vi har med tre mörkhyade män. Det är inte intressant utan vi vill bara berätta historien på det sätt som vi valt, säger Pontus Stenshäll.

– Jag tycker att det är bra att de inte gör stor sak av min dövhet utan det att jag använder teckenspråk i Hamlet är bara ett konstnärligt uttryck, säger Silva Belghiti.

Även om Hamlet visas på Kulturhuset Stadsteaterns barn- och ungdomsscenen vänder den sig till alla åldrar. Kulturhuset Stadsteatern rekommenderar den från 15 år.

– Hamlet tar upp existentiella frågor som berör alla, inte bara unga, säger Silva Belghiti.

Ensemblen består också av fyra andra skådespelare och pjäsen visas i Skärholmen fram till den 3 december.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PETRA HELLBERG

Gott om galna upptåg i Bröderna Marx

En skrattfest för alla utlovas av Riksteaterns Tyst Teater. Den här hösten sätter de upp Bröderna Marx.

– Jag hoppas att publiken kommer att oja sig, som man gjorde på 1930-talet, när de ser Bröderna Marx, säger Juli af Klintberg, som spelar den vackra Juliette.

Riksteaterns Tyst Teaters upplaga av Bröderna Marx är en visuell hyllning till filmhistorien. För regin står Josette Bushell-Mingo och Filip Burman är dramatiker. Tanken är att åskådarna färdas bakåt i tiden till det glamorösa 1930-talet och förhoppningsvis kommer att skratta – massor – samtidigt som de tar till sig de politiska budskap som finns i föreställningen.

– Med humor är det lättare att förmedla politiska budskap, säger Juli af Klintberg.

Juliette och Zeppo (spelad av Niklas Andersson, nyexaminerad skådespelare) blir kära i varandra och vill gifta sig. Men Juliettes mor, fru Stonebottom, förbjuder dottern att gifta sig med honom. Därför rymmer paret till Paris för ett hemligt bröllop. Men trippen blir inte som de tänkt sig. En skugga förföljer dem. Och frågan är vem det är som förväxlar väskorna. Under det galna äventyret möter vi också bröderna Chico, Groucho och Harpo och en rad andra karaktärer.

– Det som är bra med Bröderna Marx är att döva och hörande kan följa pjäsen på lika villkor, säger Juli af Klintberg.

Som liten såg hon Bröderna Marx tillsammans med sina hörande kusiner. Alla skrattade samtidigt och lika mycket. Anledningen är alla de slapsticks som pjäsen bjuder på – en typ av komik där fysiska händelseförlopp och våldshandlingar beskrivs på ett överdrivet sätt. Den humorn går hem hos alla, enligt henne.

Den nyexaminerade skådespelaren Niklas Andersson, född 1982, växte inte upp med Bröderna Marx.

– För mig är det en utmaning att göra Zeppo rättvisa, säger han.

Zeppo är den fjärde Marxbrodern.

Sebastian Embacher gestaltar Chico. Han tog inte heller del av Bröderna Marx som barn. För honom är det en utmaning att få använda kroppen mycket i föreställningen. Han lär sig att slåss och ramla med mera.

– Jag har aldrig gjort det på scen förut, säger han.

Premiären går av stapeln i Jönköping den 11 oktober. Sedan turnerar ensemblen runt i Sverige fram till den 6 december. Juli af Klintberg hoppas att publiken ska känna att pjäsen har lyckats behålla 1930-talscharmen.

– Vad som är lika viktigt i dag som på 1930-talet är att vi behöver en hoppingivande kärlekshistoria, säger hon och syftar på det mörka 1930-talet då den nazismen växte sig stark.

– Kärleken övervinner allt, säger Niklas Andersson och ler.

TEXT: NICLAS MARTINSSON
FOTO: URBAN JÖRÉN

Läs mer på **sidan 7**: DT:s krönikör Petra Örlegård hoppas få skrattanfäll när hon ser Bröderna Marx.

FOTO: TRULS NORD

Taktil fotoutställning i Stockholm

Tre fotografer med dövblindhet – Göran Rydberg, Graciela Gonzalo-Sundström och Rolf Eriksson – ställer ut sina taktila bilder på Stadsmuseet i Stockholm under perioden 25 oktober 2014 – 11 januari 2015. Utställningen som går under namnet "Våga se!" är en del i det treåriga projektet Taktil foto som drivs av Förbundet Sveriges Dövblinda Stockholms och Gotlands län och Centrum för fotografi. Projektet har tagit fram en banbrytande utskriftsteknik som gör att personer med synnedbrettning kan uppleva samma fotografi som seende. DT kommer att skriva mer om utställningen i nästa nummer.

Miska Nenonen med hunden Selma
(den lilla bilden är från 2005 då Miska var fyra år).

2005 träffade DT Hedvig Ljungkvist och Miska Nenonen för första gången. Då var de tystlåtna och blyga. De hade nyligen fått varsitt andra cochleaimplantat. Deras föräldrar hade många frågor och funderingar. 2008 återsåg DT dem. Då hade de börjat skolan och blivit mer framåt. Nu möter DT dem för tredje gången – sex år senare. Hur har det gått för dem?

Miska tecknar mer än för 6 år sedan

Miska Nenonens föräldrar och skolpersonal trodde ett tag att han hade en språkstörning. Han sades vara sen i språkutvecklingen eftersom han inte tecknade eller talade så mycket. I klass 4 eller 5 forsade tecknen plötsligt bara ur honom.

– Det var väldigt roligt att se, berättar hans mamma Satu Nenonen.

2005 ville Miska Nenonen inte teckna när DT hälsade på honom och hans familj i en vacker herrgårdsmiljö nära Österståla, drygt fem mil utanför Uppsala. När hans mamma bad honom prata med mig på teckenspråk skakade han bara på huvudet med glimten i ögat. 2014 – nio år senare – finns samma glimt i ögat kvar. Men med skillnaden att han mer än gärna tecknar. Något hände när han gick i klass 4 eller 5.

– Jag vet inte riktigt varför, säger Miska.

Hans föräldrar, Satu Nenonen och Jyrki Vargrav, blev lättade när det stod klart för dem att sonen inte var språkstörd. De hade tagit honom till en utredning där det konstaterades att han var sen i språkutvecklingen. Men sedan expanderade hans teckenförråd snabbt.

– Vi blev väldigt glada, berättar Satu, som tillsammans med sin make ska lära sig ännu mer teckenspråk i november för att försöka hålla jämna steg med honom.

– Han anpassar sitt teckenspråk med oss här hemma men inte med sina döva kompisar. De tecknar så fort att jag inte hänger med, säger hon och ler.

Nu går han i åttonde klass på Manillaskolan i Stockholm, en specialskola för döva och hörselskadade. Förra året flyttade skolan från Djurgården, där de hade huserat i över 200 år, till nya lokaler på Kungsholmen. Miska trivs där men saknar att spela på den gamla stora fotbollsplanen under rast. Nu finns bara en liten sådan.

Miskas klass är indelad i två grupper. Den ena får undervisning på tal och teckenspråk och den andra på teckenspråk. Miska går oftast i den sistnämnda. Han känner sig mest trygg med teckenspråket. Han kan tala och läsa läppar men det är inte alltid han vågar använda rösten.

Fortsättning sid 16

Hedvig Ljungkvist tycker sig mer mogen och psykiskt starkare än tidigare (den mindre bilden togs år 2008. Då var hon åtta år gammal).

Hedvig har bytt skola – får extra fritid

Tidigare gick Hedvig Ljungkvist på Manillaskolan i Stockholm. I klass 5 bytte hon till Pilskolan i Uppsala, en kommunal skola för elever med hörselnedsättning och språkstörning. Fördelarna är många. Nu tar det bara tio minuter för henne att åka till skolan, något som gör att hon kan ha mycket mer fritid. Och nivån på undervisningen är högre, enligt henne.

Uppsala år 2008. Jag steg av bussen och gick mot huset där Hedvig Ljungkvist och hennes familj bodde. Hon och hennes pappa, John Ljungkvist, kom och mötte mig. Pappan höll i både sin och dotterns cykel medan de promenerade. Hedvig tecknade snabbt och pekade på en ladugård där kalvar bodde. När hon tecknat klart fick hon tillbaka hojen och började tala samtidigt som hon hade båda händerna på styret. Munrörelserna var minst lika kvicka som teckenspråket.

Uppsala 2014. Hedvigs familj bor kvar i samma hus och hon växlar ännu smidigt mellan tal och teckenspråk. Och hon är lika pratglad nu som då. Men med skillnaden att hon inte längre är elev på Manillaskolan i Stockholm. Tidigare gick hon i samma klass som Miska Nenonen.

Nu går hon på Pilskolan i Uppsala (som tidigare hette Parkskolan). Anledningarna till skolbytet är många. I lågstadiet på Manillaskolan var det ganska stökigt och många olika lärare.

– Jag hade svårt att koncentrera mig, berättar Hedvig.

Hon tyckte också att det var jobbigt att pendla varje dag till och

från huvudstaden. Och föräldrarna upplevde att informationen från skolan handlade för mycket om flytten från Djurgården till Kungsholmen och för lite om innehållet i undervisningen.

När Hedvig skulle börja i klass 5 bestämde hennes familj för att hon skulle börja på Pilskolan. Det beslutet var inte svårt. De hade nämligen funderat på den skolan länge, redan innan Hedvig skulle börja i första klass. Att valet först föll på Manillaskolan var för att hon skulle få både tala och teckna där.

– Om Pilskolan inte skulle fungera kunde Hedvig gå tillbaka till Manillaskolan. Så tänkte vi, säger mamma Helena Hulth.

Nu är Hedvig inne på sitt fjärde år på Pilskolan. Hon trivs "OK", som hon uttrycker det. Cirka 60 elever – många med hörselnedsättning – går där. Hedvig hade velat studera i en större skola med fler möjliga kompisar. I sin gamla skola var hon van vid att ha många kamrater och stå i centrum. Hedvig är dock nöjd med sina lärare och saknar inte sin gamla skola så mycket.

– SO-läraren är till exempel en av de bästa jag har haft.

Pilskolan har större fokus på tal och teckenspråk, vilket passar Hedvig bra då hon har svenska som förstaspråk och teckenspråk som andraspråk. Hennes föräldrar är glada och tacksamma för att hon kan teckna flytande, något hon fått lära sig på Manillaskolan – en trygghet som innebär att hon till exempel sedan kan studera med teckenspråkstolk på universitet om hon vill. Nivån på undervisningen på Pilskolan är högre än på den gamla skolan.

Fortsättning sid 16

Miska:

– Han litar inte på sin förmåga att tala fast han kan och hörande förstår vad han säger, säger Satu som berättar om en rolig incident.

Miska, som pendlar varje dag mellan Östervåla och Stockholm, skulle hämta ut sin tågbiljett på Pressbyrå. Hans mamma övertalade honom att prova att med rösten säga till affärsbiträdet att han ville ha tågbiljetten utskrivna.

– Miska var smart. Han smsade mig och skrev ”Men vad ska jag säga?”. Jag svarade. Och så visade han mitt sms i kassan, säger Satu och skrattar.

– Lol*, säger Miska, som hemma använder både tal och teckenspråk med sina föräldrar och sin storasyster, Milla.

Hur ofta han har CI på sig och talar, går i perioder.

– Om kvällarna efter skolan är han trött och vill då helst stänga av CI. På helgerna är han piggare och det är då mer tal, berättar Satu.

Men ibland har han inte lust att använda CI även när han är alert. Då får hans föräldrar uppmana honom att sätta på sig CI för att de vet att det finns stunder då han gärna vill kunna höra.

– Det blir lättare för honom att hänga med i vad som sägs och händer om han har CI då han lever i en hörande omgivning, säger Satu.

I Östervåla finns inga döva. Miska får umgås med hörande. Nu går han till exempel på konfirmationskurs med hörande. Han har teckenspråkstolk.

– Miska har valt att ha teckenspråk som förstaspråk och svenska som andraspråk. Han har en stark dövidentitet och förstår att han också med sitt CI har möjligheter att föra konversationer på talad svenska med folk, t.ex. med släktingar. Förut skrev han lappar med farmor. Nu pratar de, säger Satu.

Miska har en lång väg till skolan. Han åker taxi till centralstationen i Uppsala om mornarna och tar tåget till Stockholm därifrån. Efter skolan åker han tåg och buss hem. Resan kan ta mellan två timmar och två och en halv timme. Men på torsdagar tar han taxi hela vägen hem för att han har en lång skoldag då.

– Jag är stolt över att Miska aldrig klagat på att pendla långa vägar varje dag, säger Satu.

Ytterligare tre elever från Uppsala med omnejd pendlar tillsammans med Miska.

Brakar du passa på att göra läxor på bussen och tåget?

– Nä, det är roligare att prata med kompisarna. Jag gör läxor hemma istället. Men när jag ska ha prov så brukar jag plugga på bussen eller tåget, säger Miska leende.

Om tre år börjar han gymnasiet. Hans föräldrar vill gärna att han väljer Stockholm framför riksgymnasiet för döva i Örebro så att han fortsatt kan bo hemma. Själv vet Miska ännu inte var han vill studera.

Nu är du 13 år gammal. Hur tycker du att du har utvecklats?

– Förut var jag blyg. Nu känner jag mig mer taggad, framåt och säkrare, säger Miska.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

* Lol – en förkortning av det engelska uttrycket laughing out loud. På svenska: gapskratta.

Hedvig:

– Manillaskolan har varit bra på många sätt men vi såg att Hedvig låg efter allt mer för varje år som gick, säger John.

Hedvig är nu 14 år gammal och går i högstadiet; en svår period i livet precis som för alla tonåringar oavsett om de är döva eller hörande. Hon berättar att hon inte ser så många fördelar i att vara döv. Pilskolans ordnar träffar varje termin som heter Hörselskoj. Förutom att man gör roliga saker tillsammans, som t.ex. smykestillverkning tar man upp frågor som hur det är att vara döv och hörselskadad och hur man kan agera i olika situationer. Hedvig tycker att det blir tjtigt i längden att prata om hörseln. Hon vill bara få vara Hedvig, inte döv-Hedvig. Hennes föräldrar nickar förstående.

– Det som är bra med Hörselskoj är att du får olika tips som du kan ha nytta av i framtiden. Men jag förstår att det blir tråkigt i längden, säger Helena.

– Ja, jag vill hellre att de på Hörselskoj säger något vi inte redan vet, säger Hedvig som snarare vill umgås med folk som har samma intressen som hon.

En av fördelarna med skolan i Uppsala är att hon nu har mycket mer fritid än tidigare. Hon brukar ägna sig åt sin och mammas häst, Vinho Tinto. Och hon umgås med hörande kompisar som har gemensamma intressen.

Hemma är det mycket tal men också en del teckenspråk.

– Hedvig stänger ganska ofta av sitt CI. Då säger hon ”Du får teckna. Jag är döv nu”, säger Helena och ler.

Hedvig tar av sig CI när hon till exempel är trött efter att ha varit i skolan. Annars hänger hon bra med i vad som sägs när hon har CI, dock inte när många pratar samtidigt eller när det är mycket miljöljud som stör.

När Hedvig ska välja gymnasieskola kan det bli antingen hörselgymnasiet i Stockholm eller någon gymnasieskola i Uppsala. Hon är just nu inte så sugen på att pendla till Stockholm.

Nu är du 14 år gammal. Hur tycker du att du har utvecklats?

– Jag har blivit mognare och psykiskt starkare. Jag är inte rädd att säga vad jag tycker, säger Hedvig.

– Ja, Hedvig är en stark person. Hon är tuff som vågar ta strid för det hon tror på och är trygg i sig själv. Men ibland säger vi till henne att hon måste välja sina strider, säger Helena leende.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Fredsåret i klottrets tecken

Under 2014 firar Sverige 200 år av fred. Uppsala kommun firar detta med projektet Fredsåret 2014, där konstnärer genom olika teman månadsvis bjudits in att genom konst tolka vad fred innebär för dem. En av dem är graffitikonstnären Carolina Falkholt. Hon målade efter augustimånadens tema "Glädje". Hon gjorde en triptyk (tre motiv som hör ihop) där hon genom handalfabetmotiv tagit fram dessa ord: "techno techne teckna" på tre olika ställen i Uppsala.

Ett av motiven (se bild), "Techno" finns att se på Granitvägen 12 i stadsdelen Eriksberg i Uppsala.

– Jag är intresserad av språkets poetiska möjligheter och har ofta fascinerats av hur betydelser kan förändras och vidgas när ord översätts.

Kroppsdelar och händer har länge förekommit i min konst och plötsligt såg jag en likhet mellan mina målade händer, teckenspråk och handalfabet. Så jag började undersöka det i min konst. Jag jobbar associativt och finner hela tiden nya kopplingar mellan graffiti och teckenspråk.

Jag tänker exempelvis på likheter mellan tagen och person-tecknet, och att graffiti i grunden också är ett sorts teckenspråk som visserligen ofta baserar sig på bokstäver.

En annan associativ koppling är att min konst skapas utifrån mina handrörelser. I stor utsträckning är det mina handrörelser som skapar mitt konstnärliga uttryck – som skapar mening – precis som att det i stor utsträckning är handrörelser som skapar mening när en talar teckenspråk. Båda är språk som skapas med händerna. Techno, techne och teckna är alla viktiga beståndsdelar i mitt konstnärskap.

Frid och frihet är viktiga förutsättningar för att jag ska kunna kontempera och skapa konst och resultatet kan i sin tur skapa rum där andra människor kan kontempera i fred, säger Carolina Falkholt.

TOMAS LAGERGREN FOTO: ANDERS TUKLER

Språkintresserad?

Västanviks
folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Kurs • Konferens • Vandrarhem
vasthanvik.se 0247-641 30

Vi söker Administratör till Dövblindteamet och Dövteamet inom Habilitering & Hälsa i Stockholms län

Tjänsten sökes på Platsbanken Arbetsförmedlingen eller www.jobbs.sll.se /Stockholms läns sjukvårdsområde.

Sista ansökningsdatum: 2014-10-26 refnr SLSO-14-40817

För information om tjänsten

kontakta:

08-123 351 90, texttel. 08-123 496 50

Charlotte Aust tel. 08-123 351 85, texttel. 08 -123 496 50

Enhetschef: Anita Dath tel.

Administratör Ann-

Charlotte Aust tel. 08-123 351 85, texttel. 08 -123 496 50

 Stockholms läns
sjukvårdsområde

Öppna dörren för teckenspråket

Årets Dövas dag ägde rum i Hässleholm 26-28 september – staden som i år fyller 100 år. Temat för årets arrangemang är "Öppna dörren för teckenspråk", samma rubrik som Ingela Holmströms fullsatta föreläsning i Hässleholms kulturhus.

Ingela Holmström inledde med en rad positiva saker med teckenspråket som: teckenspråkiga kan prata genom fönster, på långt håll eller under vattenytan...

– Allt detta vet vi ju redan, det är mest för hörande det är intressant, säger hon.

För oss döva som vuxit upp som tvåspråkiga individer är det mer än så, menar Ingela Holmström och drog en rad exempel: barns kognitiva utveckling gynnas genom att man är tvåspråkig. Det gör det lättare att lära sig fler språk än om man växer upp som enspråkig.

Helt problemfritt är det inte med tvåspråkighet. Föräldrar har ett stort ansvar att se till att ta sig mycket tid för barnens tvåspråkighet och att de ger barnen chansen att vidareutveckla och fördjupa sig i både språken.

– Och det antagande om att logoped och annan personal som jobbar med hörselhabiliteringen inte tycker att teckenspråk är nödvändigt är ofta en myt. Problemet ligger

oftast i föräldrarnas okunskap vid födelsen och den information de senare får när de möter hörselvården, menar hon.

Ingela framställde svårigheterna/utmaningarna vi står inför i dag: färre går i dövskolan, fler går i stället intergrerat vilket leder till att det finns färre naturliga teckenspråksmiljöer och organisationerna därmed är svagare i dag. Om man vill öppna dörren för teckenspråket krävs något av oss alla, menade hon och syftar på att dagens dövgemenskap, som hon säger istället för dövsamhälle, som finns idag – måste öppna dörren för andra grupper av teckenspråkiga som inte riktigt släpps in av tradition. Och den retorik som funnits inom dövrörelsen kanske ska omvärderas, enligt Ingela Holmström:

– Vi måste ha argument som samhället förstår, ha förankring för detta i forskning och studier och ifrågasätta gamla "sanningar" och antaganden – för vår skull.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Hallå Dövas dag-generalen Hauke Hagedorn...

...är du nöjd med arrangemanget?

– Vi är nöjda överlag. Det har inte varit svårt att samarbeta med Hässleholms kommun men kostnaderna har varit en svår nöt att knäcka. Ett bra arrangemang kostar ju pengar, och någon måste ju betala i slutändan – med det sagt vet jag att besökarna helst gärna vill ha det så billigt som möjligt, men det är svårt. Jag var lite orolig i förväg om många skulle komma. Men till slut kom cirka 500 personer. Vad gäller bankettens mat var den en besvikelse: vi fick ju ingen efterrätt, till exempel. Men jag skulle ändå göra om det. Det har varit en rolig erfarenhet. Och jag önskar Leksand som arrangerar Dövas dag nästa år lycka till nästa år!

TEXT: TOMAS LAGERGREN FOTO: LENNART FJÄRNSTRÖM

Augustin Munyangayo (t.v.) och Samuel Munana

Rwandier besökte Dövas dag

Malmö Dövas Förening (MDF) har ett biståndsprojekt i Rwanda via Myright (f.d. Shia). Ordförande Augustin Munyangayo och kanslichef Samuel Munana från det rwandiska dövförbundet, RNUD, tog del av Dövas dag i Hässleholm under sitt veckolånga Sverigebesök. Syftet med biståndsprojektet detta år är att starta nya dövföreningar i Rwanda. Hittills har två grundats. "Jag är imponerad av att se SDR:s goda samarbete med sina lokalföreningar", sade Samuel Munana, som också blev överväldigad av de många döva och teckenspråkiga egenföretagare som ställde ut på Dövas dag. Nästa år startar ett nytt projekt tillsammans med MDF för perioden 2015-2017 – då med tonvikt på utbildning i teckenspråk för döva barn, deras lärare och föräldrar.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

”Sätt på er genusglasögonen”

Malin Johansson föreläser om normkritiskt tänkande.

Malin Johansson var en av föreläsarna under Dövas dag. Hon, som har masterexamen i genusvetenskap, talade om genusperspektiv och normkritiskt tänkande i organisationer. Alla åhörare uppmanades att sätta på sig glasögonen inte bara en gång utan oftare än så.

Grundnormen i Sverige är enligt Malin Johansson en vit heterosexuell kristen medelklassman som inte har någon funktionsnedsättning. Sannolikheten är liten att denna man någon gång i sitt liv blir diskriminerad på grund av sitt kön, hudfärg, tro och sexuella läggning. Men däremot om en kvinna och hennes flickvän håller hand offentligt väntas förbipasserande reagera på dem. Om en kvinna är tuff som chef säger hennes medarbetare att hon är ”bossig”. Den fotboll som damer spelar etiketteras som damfotboll och den fotboll som herrar utövar heter kort och gott fotboll. Och en man ska inte måla sina naglar. Detta för att ta några exempel på att alla inte behandlas lika i samhället, enligt Malin Johansson.

Anledningen till att hon bjöds in som föreläsare under Dövas dag i Hässleholm var att på förra årets Sveriges Dövas Riksförbunds (SDR) kongress beslöts det att förbundet tillsammans med dövföreningarna skulle utveckla planer för jämställdhet, jämlikhet och mångfald.

Malin Johansson menade att det att sätta på sig genusglasögonen inte bara är till gagn för kvinnor – utan också för män – bokstavligt talat alla.

Hon tog några exempel på hur normkritiskt tänkande i organisationer kunde leda till förbättringar för alla. Ett av exemplen är hemtjänsten på Södermalm, en innerstadsdel i Stockholm.

– De gjorde en undersökning som visade att män fick mer hjälp än kvinnor. Män antogs inte kunna göra lika mycket på egen hand som kvinnor, sade hon.

Undersökningen ledde till att hemtjänsten tänkte om. Biståndet fördelades istället mer rättvist mellan kvinnor och män. Resultat: gladare användare och anhöriga.

Ett annat exempel är att Kalmars läns busstrafik har infört nattstopp. Det innebär att kvinnor som är rädda för att gå hem ensamma i mörkret kan få stiga av bussen vid ett ställe som upplevs som säkrare. Även män kan få göra samma sak.

När det gäller hur dövrörelsen kan bli mer medveten om jämställdhet, jämlikhet och mångfald föreslog Malin Johansson bland annat att dövföreningarna och SDR ska börja räkna hur många anställda och representanter de har som är män, kvinnor, vita, av utländsk bakgrund etc. Det är ett effektivt sätt att få fram en bild på hur väl organisationen speglar samhället.

– Man ska också titta på hur ansvarsfördelningen mellan kvinnor och män ser ut i styrelsen, kommenterade Elsa Brunemalm, vice ordförande för Stockholms Dövas Förening under Malin Johanssons föredrag.

Föreläsaren nickade instämmande.

– Det räcker inte med att till exempel ta in en person med utländsk bakgrund som får representera alla med utländsk bakgrund. Nej, de andra måste också göra något, sade hon som alltså menade att det gällde att vara mer normkritisk.

Patrik Nordell, styrelseledamot i SDR, är en av dem som sitter i arbetsgruppen för Nya vindar, ett översynsarbete där förbundet tillsammans med dövföreningarna frågar sig hur SDR ska se ut i framtiden med mera. Enligt honom kommer Nya vindar att arbeta för att genusperspektivet ska genomsyra hela förbundet och dess föreningar.

– Precis som Malin Johansson sade under föreläsningen gäller det att ”kondisträna” och bli allt bättre på att vara normkritisk och genusmedveten. Det slutar inte i och med Nya vindar utan vi ska fortsätta med det framöver.

Vem har lurat alla barnen?

Att vi döva och hörselskadade ständigt möter orättvisor är inget nytt. Detta sker till den grad att våra liv påverkas allvarligt. Vi mister karriärmöjligheter, stöter på hinder i vardagen och vår skolgång förstörs av hörande som tar sig friheten att styra över den trots att de saknar dövkompetens. För att nämna lite. Tolk är aldrig någonsin en självklarhet för oss. Ingenting är självklart för oss. Vi får aldrig någon ro.

Och ändå tutas vi i budskapet att det är vi som ska ta för oss, säga ifrån och vässa armbågarna. Jag träffar jämt och ständigt människor som säger att vi döva måste börja stå upp för oss själva och att problemet är att vi döva vänjer oss vid en viss standard. Undermeningen tycks vara att det är vårt ansvar att lösa alla de problem vi möter. Jag, ett barn av min tid, undrar när ska vi börja angripa de som är anledningen till att vi har det såhär?

När vi får höra att det är vi döva som ska ta för oss, våga säga ifrån och vässa armbågarna så ansvarsbefriar vi;

- Specialpedagogiska skolmyndigheten
- Dagens tolksystem
- Politikerna
- Övriga samhället
- Strukturer
- Arbetsgivare
- Hörande utan rätt kompetens som får lön för att styra över oss trots att det får negativa följder för oss
- Alla de som aktivt diskriminerar oss
- Alla de som inte bryr sig ett skit om oss och vår situation. Bland annat.

När vi får höra att det är vi döva som ska ta för oss, våga säga ifrån och vässa armbågarna så lägger vi ansvaret på:

- Döva som inte får jobb motsvarande sin utbildning
- Döva som inte får välja tolk till sin förlossning
- Döva som inte får jobb/utbildning på grund av sin dövhet
- Döva som får lägre lön på grund av sin dövhet
- Döva som måste kämpa arslet av sig för ingenting. Bland så mycket annat.

Vem var det? Vem var det som kom på att istället för att hoppa på de som bär ansvaret för all skit vi råkar ut för så uppmuntrar vi de utsatta att kräva sina rättigheter hela tiden? För det är just vad det är. Att få delta i samhället som vem som helst

är vår oinskränkbara rättighet. Varför hamnar bollen hos den utsatta? Varför förväntas alltid döva bära bördan att förbättra samhället? Vem har lurat alla barnen?

Självklart är det extraordinärt när döva säger ifrån och kräver sina rättigheter. Inget fel i att ha vässade armbågar. Det är så det ska vara, men det är inte det jag vill diskutera.

Min poäng är att när debatten börjar kretsa kring hur döva hanterar situationen glömmet vi bort vilka som ligger bakom den. Det blir således svårt att lösa problemet, då de som borde ta sitt ansvar slipper. De cyklar visslande iväg på en enhjuling medan vi skuldbelägger döva och oss själva för att vi inte tar itu med problemen tillräckligt. Jag är trött på att höra att vi inte har tillräckligt vassa armbågar. Det spelar dessutom ingen roll hur vassa armbågar du har, du får ändå stå ut med hur mycket som helst bara för att du är döv. En enskilds persons vassa armbågar löser inte problemet. Det gör däremot lobbying, intressepolitik och opinionsbildning. Dessutom orkar man inte alltid kämpa. Det kan ingen klandras för.

Samma skuldbeläggande tendenser kan återfinnas nästan överallt. Våldtäktsoffer som får höra att de skulle ha haft på sig mer kläder, druckit mindre eller helt enkelt inte ha utsatt sig för risken. Flickor varnas för att ta nakenbilder ifall något pucko skulle få för sig att sprida dem. Homosexuella, transpersoner m.m. som får skylla sig själva om de går ut och skyltar med sin läggning och sedan blir misshandlade. På så sätt känner offret skuld och ångest, och den skyldige kommer undan. Problemet fortsätter. På samma sätt verkar döva förväntas ta ansvaret att lösa alla diskriminerande handlingar vi blir terroriserade med. Ingen tänker på slå på "överklassen". Var är vårt paradigmskifte? Vi lever in absurdum. Vem har lurat alla barnen?

Nä hörni, organisera er. Sparka alltid uppåt. Spotta på överheten. Låt er inre fackla tändas. Lägg skulden där den hör hemma. Ve den jävel som försöker sätta sig över döva. Tänd en brasa och peta in all diskriminering i den.

Dövsamhället står redo med tändvätskan. Ingen kan längre lura barnen.

VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE
OLIVIA RENNER BALKSTAM
OCH FÖRBUNDSSTYRELSEN

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: kansli@sduf.se
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Mia Modig
mia.modig@sduf.se
0730 636 638(sms/3G)

Möte med BO

Från Ungdomsklubbskonferensen 2013 i Stockholm

Möte med BO

● I tisdags var Julia, Florian och Olivia på möte med Barnombudsmannen (Kul kuriosa: BO är Sveriges minsta myndighet). Kanske ett av de viktigaste möten i år. Ni kanske minns att vi träffade Barnombudsmannen Fredrik Malmberg en gång under Almedalen. Under tisdagens möte berättade vi om situationen i specialskolorna, exempelvis lärare med bristfälliga tecken- språkkunskaper. Vi upplevde att vi fick stort gehör och redan nu kommer åtgärder att vidtas. Vi kommer dessutom ha fortsatt kontakt. Ett litet steg för övriga mänskligheten men ett stort steg för SDUF!

Ungdomsklubbskonferens 2014

● SDUFs årliga ungdomskubbskonferens anordnas i Malmö 21-23 november i samarbete och med SKUR – Skånes Dövas Ungdomsråd som värd!

Inbjudan har skickats ut till ungdomsklubbar, kolla i inkorgarna!

Vad är då en ungdomskubbskonferens? Man tar upp ämnen som berör ungdomsklubbar och ni får chans att ge tips och ta emot tips från varandra som kan utveckla just er klubb. Är du också nyfiken på föreningslivet och vill smaka lite på det så är det ett gyllene tillfälle för dig, kontakta din lokala ungdomsklubb för mer information! Deadlinen är 10 oktober.

Avslutat uppdrag

● Isabella Hagnell har jobbat hos oss som uppdragstagare under sommaren och har nu avslutat sitt uppdrag hos oss. Vi tackar för hennes insatser hos oss!

De allra senaste nyheterna kan ni hitta på vår Facebook-sida och hemsida där vi kontinuerligt uppdaterar!

www.sduf.se

Ungdomskubbslyftet

● Vårt projekt "Ungdomskubbslyftet" som handlar om att få en närmare relation till ungdomsklubbar samt att stabilisera dem går i raketfart nu! Möten har genomförts, nu är det bara att tuta och köra på! Vi kommer bland annat att göra kortfilmer om engagemang samt komma fram till en lösning som underlättar för alla våra ungdomskubbars fantastiska ideella arbete.

Öppet brev till er som är 18-30 år

● Förbundsordförande Mia Modig har genom styrelsen gjort ett öppet videobrev som riktar sig till dem som är 18-30 år och som inte engagerar sig i föreningslivet och i våra ungdomsklubbar. Vi har märkt ett visst mönster – att de äldre mer eller mindre slutat bry sig om ungdomsklubbar som de har vuxit upp med. Mia tar upp frågan om hur vi löser det. Filmen finns att se på vår Facebook-sida och hemsida!

Läger 2014

● Bilder och rapporter från sommarens läger kommer att finnas på vår hemsida inom kort, håll utkik!

Nordiskt Juniorläger 2014

Ovisst i politiken – både oro och möjligheter

Det händer mycket i politiken nu. Valrörelsen handlade mycket om integration, vinster i välfärden och läraryrkets status. En fråga som uppmärksammats en del är bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund som nu från årsskiftet finns

med i lagstiftningen tack vare ett envist arbete av Torsdagsaktionen som SDR deltagit i. Det är en utmaning att få upp SDR:s hjärtefrågor i den allmänna debatten. Däremot har våra frågor uppmärksammats av bland annat SDR i diskussioner och möten med politiker från flera partier. Almedalen var ett bra tillfälle att knyta kontakter och söka samarbeten. Vi ser att det finns ett intresse för och att man ser att våra frågor är viktiga, nu gäller det att även efter valet följa upp och ställa krav på handling.

Att TV-debatterna teckenspråkstolkas är en viktig del av vår demokratiska rättighet att kunna ta del av det som sägs inför valet. Det är positivt att flera debatter och partiledarintervjuer tolkades både i TV och på webben. Men analyserna före och efter tolkades inte alltid, och då tycker jag att en viktig del utelämnas. Vi ska också kunna följa olika experters analyser och utifrån det kan vi få hjälp att ta ställning till vilket parti som stämmer bäst överens med våra egna åsikter.

Efter valet har det varit turbulent och det är ett läge där vi inte riktigt vet hur Sverige kommer regeras framöver. Vi har regeringsskifte på gång och det är en oviss men samtidigt spännande tid vi har framför oss. Hur kommer den blivande statsministern hantera situationen för att få en hållbar grund för en regering? Avgående statsminister har efter valförlusten sagt att han inte fortsätter. Kommer Alliansen fortsätta att hålla ihop eller kommer några av partierna närma sig rödgrönas inviter om samarbete över blockgränserna?

Ingen vet riktigt hur det ska sluta och om inte förhandlingarna går vägen finns det risk för nyval. Samtidigt kan regeringsskiftet också innebära möjligheter. SDR kommer att ställa krav på tidigare oppositionspartier att de genomför sina löften i våra frågor. Till exempel har alla tre rödgröna partier sagt att de vill genomföra flera av de förslag som lämnades i Tolktjänstutredningen 2011, till exempel "en ingång" för att slippa det röriga godtyckliga system vi har idag.

Det måste också bli ett slut på den utestängning och diskriminering som många utsätts för på arbetsmarknaden genom att det offentliga inte tar ansvaret för arbetsmarknadstolkning. Vi kommer också att fortsätta vår dialog med de tidigare regeringspartierna och vi får se hur de kommer att agera när de är i opposition.

Jag är glad att flera döva i valrörelsen har kandiderat till kommun, landsting och riksdag. Det är viktigt att döva och andra som har god kunskap om våra frågor finns med i de beslutande församlingarna där sådan kompetens ofta saknas. Dessa personer blir viktiga länkar för SDR i det politiska samtalet på olika nivåer. Ju fler som driver våra frågor ju bättre grund läggs för att våra medborgerliga rättigheter efterlevs. Och den kampen är viktig. SDR kommer följa upp våra valfrågor – barns rätt till teckenspråk, tolk i arbetslivet och rätt till vård och omsorg på våra villkor. Innan valet ställde sig alla partier utom ett som var osäkert bakom kravet på dövas rätt till vård och omsorg på teckenspråk i/från en annan kommun eller landsting om teckenspråkskompetens finns där. Samma majoritet fanns för att barn ska ha rätt till teckenspråk i skolan. När i stort sett alla partier står bakom detta är det upp till bevis – från ord till handling! SDR kommer göra allt för att de ska leva upp till detta och jag hoppas att även fler backar upp.

HANNA SEJLITZ

FÖRBUNDSORDFÖRANDE SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

SDR Stockholm
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
Tel. vxl: 08 442 14 61

SDR Leksand
Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Jenny Ek
jenny.ek@sdr.org
0735 308 434 (sms)

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Bli medlem:
medlem@sdr.org

**Sveriges Dövas
Pensionärsförbund:**
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterrommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Ny utredning om tolktjänster

● Barn- och äldreministern Maria Larsson beslöt i maj att tillsätta en arbetsgrupp som ska se över tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Arbetsgruppen kommer att bestå av projektledare Jonas Gumbel och tjänstemän från Socialdepartementet, Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet. De ska redovisa sitt uppdrag senast 29 maj 2015. Vi fortsätter vårt intensiva lobbyarbete för en förbättrad tolktjänst i Sverige. Vi har haft ett första möte med projektledaren. Fortsätt gärna bidra med dina erfarenheter av tolktjänst på Facebooksidan Tolka mig nu.

Egen satsning om tolk i arbetslivet

● Teckenspråkiga döva och hörselskadade får sämre villkor på arbetsmarknaden. Tolkkostnader som det offentliga tidigare ansvarat för har successivt lagts över på arbetsgivarna. Detta bidrar till en arbetsmarknad där döva och hörselskadade diskrimineras.

Därför kommer förbundet att tillsätta en egen utredning om rätten till tolk vid utförande av arbete.

Utveckling av försäljningsverksamhet

● Förbundsstyrelsen har beslutat om en satsning för att utveckla förbundets försäljningsverksamhet. Syftet är att förstärka verksamheten dels genom att öka nettovinsten och dels att hitta en modell för försäljarna där sårbarheten minskar.

Jämställdhet och genusfrågor

● Kongressen 2013 biföll motioner från Malmö Dövas Förening och Stockholms Dövas Förening som lyfte bl.a. att jämställdhet och genusperspektiv ska implementeras i organisationen och bland föreningarna. Som ett led i detta arbete genomfördes en fortbildning för SDR:s förbundsstyrelse och personal när Malin Johansson föreläste om normkritiskt tänkande och genusfrågor. Malin Johansson kommer också att föreläsa på fredagen under Dövas Dag i Hässleholm.

SDR Tecken AB

● Vi har tidigare informerat om SDR Tecken AB och genomförandet av en omstrukturering av bolaget, genom att tillämpa projekt-, visstid- och timanställningar. Det medför att bolaget nu sagt upp fastanställd personal. Bolaget kommer att finnas kvar och fortsätta leverera översättningar, dock i en mindre omfattning. Bolagets styrelse har nu fokus på att titta på olika utvecklingsmöjligheter.

Ombudsman

● Vår ombudsman Jenny Nilsson är fr.o.m. den 8 september tjänstledig i sex månader, då hon fått erbjudande om en "fellow status" (en form av praktiktjänst) hos FN i Genève. Vikarie för henne är Åsa Henningsson, som tidigare arbetat hos oss, senast med det tre-åriga projektet "Tillgänglighet genom teckenspråk". Välkommen tillbaka!

Hanna Sejlitz och Stig Kjellberg

Öppet Hus

● Över 200 personer besökte Öppet hus den 18 september som ordnades av SDR, SDUF, SDP, Dövas Tidning och SDR Tecken AB. Ett stort tack till alla som kom och för alla varma lyckönskningar efter vår flytt!

Nordisk workshop om MR

● Sverige arrangerar i samband med Dövas Nordiska Råds möte i Stockholm en nordisk workshop om Mänskliga Rättigheter, MR. Workshopen blir en uppföljning av fjolårets möte i Danmark och syftet i år är att analysera artiklarna om utbildning och kultur i FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Representanterna kommer också att diskutera hur nationella dövförbund kan utveckla en gemensam strategi för MR-arbetet.

Projekt för kvalitetsäkrad utbildning

● Projektet har nu pågått i ca 4 månader och huvudmålet är att ta fram ett förslag till en kvalitetsäkrad utbildning för döva översättare och tolkar. I projektet har en enkätundersökning gjorts med ca 50 döva som arbetar inom fältet idag och med ca 40 arbetsgivare. Nu genomförs intervjuer med översättare, tolkar och arbetsgivare för att fördjupa kunskaperna om målgruppens arbetssituation. Resultatet av enkäten och intervjuerna kommer att presenteras på en nationell workshop den 28 november i Stockholm.

Uppdrag om likabehandlingsplaner

● Lena Johansmide har fått ett utökad styrelseuppdrag fram till årsskiftet för att arbeta med kränkningar på specialskolorna och utveckling av likabehandlingsplaner. Information om arbetet kommer att regelbundet läggas in på SDR:s webbplats: www.sdr.org

Valberedningen

● Addiswa Stenström har lämnat valberedningen p.g.a. tidsbrist. Valberedningen består nu av Eva Norberg som sammankallande, Joakim Hagelin Adeby, Mindy Drapsa och Per-Anders Johansson.

Skånes Dövas Pensionärsförening ordnade en bussresa till Borås.

Borås fick skånskt storbesök

Den 10 september fick Borås Dövas Pensionärsförening storfrämmande. 34 döva från Skåne och Halland besökte oss, efter att ha besökt det nya Textilmuseet i Simonsland, och tittat på gamla kläder, samt ätit lunch där. Tolk hade varit med så de hade fått veta en hel del om muséet och olika kläder från olika åldrar. Efter en vilopaus på Western hotell kom de döva från Skåne till vår föreningslokal, som snabbt fylldes. Många gamla vänner som inte hade träffat varandra på många år kramades och upplevde fina minnen. Birgitta och Bertil Lindau från Helsingborg och Nana Fischer från Lund mindes liksom jag själv den underbara Kina-resan 1994. Tänka sig, 20 år sedan! Många glada skratt och roliga episoder vi mindes. Lotterier där många gick hem med en fin vinst. Roland Califf berättade var vi hade haft våra föreningslokaler och vi mindes också med glädje vårt eget besök hos Göingebygdens dövas förenings sommarstuga i Sjöröd för några år sedan. Från Halmstad, Falkenberg och Varberg kom några glada personer i egna bilar. Efter en natt på hotellet skulle de förnya sina höstgarderober med några snygga plagg så en tur på Knalleland skulle det bli innan bussen tog dem hem till Skåne igen. Massor av kramar fick man och Ulla Wittesjö tackade från Sjöröd och hälsade Boråsarna välkomna dit igen. 34 döva från Skåne, samt 5 hallänningar och vi 13 boråsare, det var precis vad föreningslokalen rymde. Fast även om det blev lite trångt hade vi som vanligt jätteroligt. Ser er gärna hos oss igen.

Borås Dövas Pensionärsförening genom Berit Forsberg

Tack!

Skånes Dövas Pensionärsförening vill rikta ett stort tack till Borås Dövas Pensionärsförbund för arrangemanget (se ovan) den 10-11 september!

Skånes Dövas Pensionärsförening genom Margit Nilsson

Britt-Marie Karlsson-Andreasson vill tacka.

Tack för magisk dag i Idrottshuset

DT publicerade en insändare i nummer 5 av Helen Johansson och Malin Johansson. Den handlade om de över 150 personer som deltog i Vänerskolans återträff. Elever som gick ut 1975 och framåt träffades och umgicks. Även nuvarande personal och kollegor som tidigare har jobbat på skolan kom. Före detta elever tågade in klassvis likt en OS-invigning för att fira nuvarande idrottläraren Britt-Marie som arbetat på Vänerskolan sedan 1971.

Läraren vill i denna insändare säga följande: Tusen varma tack för en magisk, fantastisk dag i Idrottshuset. Det är ett minne för livet.

Britt-Marie Karlsson-Andreasson

Möbelsnickare Alf Olsson avliden

Möbelsnickare Alf Olsson, Västerås, har avlidit i sitt hem 96 år gammal. Han var född och uppvuxen i Tungsén i Dalarna. Alf gick i dövskola i Gävle och utbildade sig senare till möbelsnickare i Vänersborg.

Alf blev änkemans 1995 när hans hustru Gunhild gick bort. Två år senare lämnade han Avesta och bosatte sig i Västerås för att komma närmare dottern Rose-Marie med familj.

Alf var född 22 mars 1918 och dog 17 augusti 2014.

Rose-marie Eriksson

Lurad på pengar av döva i Stockholm?

Vi är en grupp som vill hitta fler döva offer som har lånat ut mycket pengar utan att få pengarna tillbaka. Det finns redan flera döva personer som har råkat ut för bedrägeri och förfalskning av samma personer. De har blivit lurade på hundratusentals kronor.

Vi i gruppen vill göra en gemensam polisanmälan samt driva en rättslig process för att stoppa bedragarna och se till att de får en fällande dom.

Alla som anmäler sig till gruppen kommer att behandlas under sekretess.

Känner ni någon som blivit drabbad eller har du själv blivit drabbad? Kontakta gruppen på mailadressen:

kampmotbedragare@gmail.com.

Gruppen har även Skype men maila först för att boka dag och tid.

Kampmotbedragare

DT: Vi vill veta vad du tycker

Insändarsidan är en bland läsarna uppskattad avdelning där olika röster kommer till tals. Det är en viktig del i en demokrati där yttrandefrihet råder. Insända bidrag kan vara att någon reagerar på en särskild artikel och önskar kommentera den, att någon är förbannad eller glad över något, eller vill berätta om en intressant upplevelse. Eller så vill någon skriva en debattartikel.

Att insändarsidan är en omistlig del i en demokrati innebär inte att det är en rättighet att få sin insändare publicerad. I varje DT-nummer har vi mellan en och två insändarsidor. Utrymmet är begränsat. Om vi får in många insända bidrag måste vi göra ett urval. Det gör vi genom att nyhetsvärdera dem. Vi frågar då oss följande:

- Är det här intressant för läsarna i hela landet?
- När hände det här?
- Vem är avsändaren?
- Tillför den något nytt som DT eller tidigare insändarskribenter inte uppmärksammat tidigare?

Den som vill skicka in en insändare har en större chans att få den publicerad om den:

... skickar in den senast dagen för manusstopp. På sidan 2 i den här tidningen kan du se alla datum för deadline och utgivning. Om du önskar sända in ett bidrag ett par dagar efter utsatt deadlinedatum, ta kontakt med redaktionen innan och fråga om det är möjligt att reservera en plats. Att vädja om att ha med en text i nästa nummer utan att ha meddelat innan går

inte – för då är de flesta sidorna layoutade och vi kan inte kasta ut någon annans insändare, som lämnats i tid.

... skriver kort. Korta texter vinner fler läsare. Redaktionen arbetar under stor tidspress. Vi kan inte korta och redigera rapporter som är flera sidor långa.

... tar upp något som är döv- och/eller teckenspråksrelaterat och aktuellt.

Om det är ett företag eller en organisation som önskar marknadsföra en kommande aktivitet, t.ex. seminarium, eller en produkt får de köpa annonsplats i DT.

Dövföreningar, länsförbund/-föreningar, specialförbund och ungdomsklubbar som är medlemmar i SDR, liksom Sveriges Dövas Ungdomsförbund, Sveriges Dövas Pensionärsförbund och Västanviks folkhögskola, betalar bara 10 % av ordinarie annonspris.

Om en förening vill berätta om en genomförd aktivitet, t.ex. bussutflykt, så kan den få skriva en insändare.

Du kan skicka insändare antingen via mejl eller post:

redaktionen@dovastidning.se eller

Dövas Tidning, Rissneleden 138, 5 tr., 174 57 Sundbyberg.

Du får gärna publicera insändare under signatur – men bifoga alltid namn och adress till redaktionen som har tystnadsplikt.

Redaktionen förbehåller rätten att korta och redigera insända bidrag.

Välkommen med din insändare!

DT står inte still – men behöver draghjälp

10 år. Så lång tid har det gått sedan jag halkade in på Dövas Tidning på ett bananskal. Sedan 2004 har jag förekommit regelbundet i denna tidning. Först som reporter, numera redaktör. Då, kring 2004/05 hette kollegorna Birgitta Leufstadius, Lennart Tjärnström och Åsa

Möller. Alla de tre är numera glada pensionärer. Dem har jag hur mycket som helst att tacka för min journalistiska utveckling. Bara Niclas Martinsson, som också började samtidigt som mig finns kvar.

Idag har vi på redaktionen både papperstidning och webb att ratta, något som inte fanns 2004. Mycket är annorlunda sedan dess, men mycket är sig likt. På något konstigt vis. Vi skriver både om samma – och nya saker – både på det gamla sättet och nya sättet. Och så vidare.

Trenden inom vår bransch går mot mera bredd i själva utförandet av journalistiken. Den tekniska utvecklingen har varit enorm och det har gjort att medielandskapet i Sverige just nu genomgår stora förändringar. Och det går fort. Ingen vet heller riktigt vart vi ska. De största tidningarna har i dag till och med egna TV-redaktioner, samtidigt som TV och radio numera allt mer levererar text och bild, utöver den traditionella TV- och radiokanalen. Ingen vågar hålla sig till ett enda medium.

Satsningarna i tillvägagångssätt att ta betalt i branschen ser också olika ut – en del testar betalväggar rakt igenom, andra kanske mer fokuserar på att få annonsintäkterna bli stora nog att inte allt bara hänger på den traditionella utgåvan. En del kommer att lyckas, andra inte. En del tror

att papperstidningen kommer att dö ut inom kort, medan andra är övertygade om att den inte kommer göra det. Men de flesta är nog överens om att en plattformsberoende journalistisk produkt är en vinnande melodi i framtiden; man ska erbjuda lite allt möjligt. Dagens läsare vill ha ett smörgåsbord – lite av varje.

Så är det också för er som läser Dövas Tidning tror jag. Som Sveriges enda tidning för teckenspråkiga försöker vi hela tiden överraska och ge er det senaste – och bredd. Ett bra exempel är inför valet där vi höll ett event som även livesändes på dovastidning.se från Dövas hus i Stockholm. 80 personer var på plats och följde vår utfrågning av representanter från alla riksdagspartier plus Fi. De fick debattera döv- och teckenspråksrelaterade frågor, frågor som sällan diskuteras i den allmänna debatten. Dessutom funktionshinderspolitiken var ingen direkt het fråga detta val.

Och utfrågningen var något ingen hade gjort förut. Vi i redaktionen resonerade att ni läsare har rätt att veta vad era politiska företrädare tycker om de frågor ni diskuterar vid köksbordet hemma, så att ni kan göra ett bra val utifrån de svar de ger er.

Vi försöker vara på plats och täcka det mesta av det som händer i Dövsverige – och så även dövvärlden. Trots alla nymodigheter inom journalistiken finns det något som alla medier är beroende av: nyhetstips. Vi kan omöjligt känna till allt som sker i Dövsverige så alla nyhetstips vi får är mycket värdefulla. Och vi går igenom alla tips.

Har du nyhetstips till oss? Sänd till oss på redaktionen@ dovastidning.se

TOMAS LAGERGREN

Vikarierande reporter till dövastidning

Anställningsperiod: 19 januari-30 juni (eller efter överenskommelse).

Plats: Sveriges Dövas Riksförbunds kontor i Stockholm.

Arbetsuppgift: att journalistiskt bevaka döv- och teckenspråksrelaterade frågor för både papperstidningen Dövas Tidning och dovastidning.se.

Ansökningsdatum: senast den 2 november.

Läs mer om tjänsten på dovastidning.se

Välkommen med din ansökan!

Månadslotten®

Dragningar varje dag!

Chans att vinna
3 miljoner!

kontakt@ideellaspel.se

www.månadslotten.se

08-39 90 60

Samtidigt som du stödjer:

T-MEETING

Nyhet!

TM-Touch för iPad kan nu äntligen föreskrivas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne

Fantastisk videokommunikationslösning med unika egenskaper som inbyggd videosvarare m. m.

Specialanpassad för döva & hörselskadade, synskadade & dövblinda.

Bärbar enhet i iPad som ger dig möjligheter du inte har idag.

Kan nu sökas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne.

För mer information gå in på vår hemsida: www.tmeeting.se eller kontakta oss.